

C/2024/2874

25.4.2024

OZNÁMENIE KOMISIE

Otázky a odpovede k vykonávaniu pravidiel EÚ týkajúcich sa ekologického včelárstva

(Text s významom pre EHP)

(C/2024/2874)

V tomto dokumente sú uvedené odpovede na otázky adresované útvarom Komisie v súvislosti s vykonávaním pravidiel EÚ týkajúcich sa ekologického včelárstva.

Účelom dokumentu je pomôcť vnútroštátnym orgánom a podnikom pri uplatňovaní týchto pravidiel EÚ. Právomoc záväzne vykladať právo Únie má len Súdny dvor Európskej únie.

RIPAC ⁽¹⁾ POZNÁMKA Č. 2024-01

ODVETVIE:	EKOLOGICKÉ POĽNOHOSPODÁRSTVO
OPATRENIE:	VČELÁRSTVO
VEC:	OBLASTI ZDROJOV KRMIVA – UMIESTNENIE VČELÍNŮV – VČELÍ VOSK – UMIESTNENIE ÚĽOV
PRÍSLUŠNÉ USTANOVENIA:	články 21 a 35 nariadenia (EÚ) 2018/848 ⁽²⁾ , časť II bod 1.9.6.5 prílohy II; články 28 a 30 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 ⁽³⁾ ; články 31, 70, 72 a 154 nariadenia (EÚ) 2021/2115 ⁽⁴⁾ .

Otázka 1: Ekologickí včelári musia umiestňovať svoje včelíny do oblastí, v ktorých zdroje nektáru a peľu pozostávajú v zásade z ekologicky pestovaných plodín alebo z prirodzenej vegetácie či neekologicky obhospodávaných lesov či neekologicky pestovaných plodín, ktoré sa ošetrujú postupmi, ktoré majú malý vplyv na životné prostredie. Čo možno považovať za postupy s malým vplyvom na životné prostredie podľa časti II bodu 1.9.6.5 písm. a) a c) prílohy II k nariadeniu (EÚ) 2018/848?

Odpoveď:

Pojem „postupy s malým vplyvom na životné prostredie“ podľa časti II bodu 1.9.6.5 písm. a) a c) prílohy II k nariadeniu (EÚ) 2018/848 treba chápať ako pojem označujúci postupy rovnocenné s postupmi, ktoré sa používajú v rámci opatrení už stanovených v článku 28 (*Agroenvironmentálno-klimatické opatrenie*) a článku 30 (*Platby v rámci sústavy Natura 2000 a podľa rámcovej smernice o vode*) nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 a ktoré nemohli ovplyvniť kvalifikáciu včelárskej výroby ako ekologickej.

⁽¹⁾ RIPAC (skratka francúzskeho názvu Registre d'Interprétation de la Politique Agricole Commune – Register výkladu spoločnej poľnohospodárskej politiky) je register a databáza vysvetľujúcich poznámok k poľnohospodárskemu právu.

⁽²⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/848 z 30. mája 2018 o ekologickej poľnohospodárskej výrobe a označovaní produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 834/2007 (Ú. v. EÚ L 150, 14.6.2018, s. 1).

⁽³⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1305/2013 zo 17. decembra 2013 o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV) a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005 (Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 487).

⁽⁴⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2115 z 2. decembra 2021, ktorým sa stanovujú pravidlá podpory strategických plánov, ktoré majú zostaviť členské štáty v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky (strategické plány SPP) a ktoré sú financované z Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu (EPZF) a Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV), a ktorým sa zrušujú nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 a (EÚ) č. 1307/2013 (Ú. v. EÚ L 435, 6.12.2021, s. 1).

Nariadenie (EÚ) č. 1305/2013 bolo zrušené k 1. januáru 2023 článkom 154 nariadenia (EÚ) 2021/2115, ktorým sa stanovujú pravidlá podpory strategických plánov, ktoré majú zostaviť členské štáty v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky (SPP).

V článku 31 (*Režimy v záujme klímy, životného prostredia a dobrých životných podmienok zvierat*), článku 70 (*Environmentálne, klimatické a iné záväzky týkajúce sa hospodárenia*) a článku 72 (*Osobitné znevýhodnenia jednotlivých oblastí vyplývajúce z určitých povinných požiadaviek*) nariadenia o novej SPP (EÚ) 2021/2115 sa členským štátom (v rámci ich strategických plánov SPP) umožňuje programovať intervencie, ktoré môžu byť prínosné pre životné prostredie, podobné opatreniam programovaným podľa článkov 28 a 30 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013.

Cieľom intervencií, ktoré majú k dispozícii členské štáty podľa článkov 31, 70 a 72 nariadenia (EÚ) 2021/2115, je prispieť ku konkrétnym cieľom SPP, ako sú stanovené predovšetkým v článku 6 ods. 1 písm. d), e), f) a i) uvedeného nariadenia: „d) prispieť k zmierneniu zmeny klímy a adaptácii na ňu, a to aj znížením emisií skleníkových plynov a zvyšovaním sekvencie uhlíka, ako aj podporovať udržateľnú energiu; e) podporiť udržateľný rozvoj a efektívny manažment prírodných zdrojov, ako sú voda, pôda a vzduch, a to aj znížením závislosti od chemických látok; f) prispieť k zastaveniu a zvráteniu straty biodiverzity, zlepšiť ekosystémové služby a zachovať biotopy a krajinné oblasti; [...] i) zlepšiť reakciu poľnohospodárstva Únie na požiadavky spoločnosti týkajúce sa potravín a zdravia vrátane požiadaviek na kvalitné, bezpečné a výživné potraviny vyrobené udržateľným spôsobom, znížiť plytvanie potravinami, ako aj zlepšiť dobré životné podmienky zvierat a bojovať proti antimikrobiálnej rezistencii.“

Pokiaľ ide o vykonávanie pravidiel EÚ týkajúcich sa včelárstva v ekologickej poľnohospodárskej výrobe, stanovených v nariadení (EÚ) 2018/848, vzhľadom na to, že v časti II bode 1.9.6.5 písm. c) prílohy II k nariadeniu (EÚ) 2018/848 sa odkazuje na články 28 a 30 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013, od 1. januára 2023 musí každý členský štát posúdiť, či intervencie naprogramované v strategickom pláne SPP na podporu pôdy podľa článkov 31, 70 a 72 nariadenia (EÚ) 2021/2115 zabezpečujú, že „prirodzená vegetácia či neekologicky obhospodarované lesy či neekologicky pestované plodiny“ „v okruhu 3 km od miesta včelína“ sa „ošetrujú postupmi s malým vplyvom na životné prostredie“, ktoré neohrozujú ekologickú certifikáciu včelárskych výrobkov v súlade s časťou II bodom 1.9.6.5 písm. a) a c) prílohy II k nariadeniu (EÚ) 2018/848:

„1.9.6.5. Umiestnenie a postupy chovu

Pokiaľ ide o umiestnenie a postupy chovu, uplatňujú sa tieto pravidlá:

- a) včelíny sa umiestňujú do oblastí, kde je zabezpečená dostupnosť zdrojov nektáru a peľu pozostávajúcich v zásade z ekologicky pestovaných plodín alebo prípadne z prirodzenej vegetácie či neekologicky obhospodarovaných lesov či neekologicky pestovaných plodín, ktoré sa ošetrujú postupmi, ktoré majú iba malý vplyv na životné prostredie;

[...]

- c) včelíny sa umiestňujú tak, aby zdroje nektáru a peľu v okruhu 3 km od miesta včelína pozostávali hlavne z ekologicky pestovaných plodín alebo prirodzenej vegetácie či plodín, ktoré sa ošetrujú postupmi s malým vplyvom na životné prostredie rovnocennými s postupmi, ktoré sú stanovené v článkoch 28 a 30 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 a ktoré nemôžu ovplyvniť kvalifikáciu včelárskej výroby ako ekologickej. Uvedená požiadavka sa neuplatňuje, ak vegetácia nekvitne alebo ak sú včelstvá dormantné.“

Otázka 2: Môžu byť výrobcovia a spracovatelia včelieho vosku certifikovaní ako prevádzkovatelia ekologickej poľnohospodárskej výroby? Ak áno, ktoré podrobné pravidlá výroby by sa mali uplatňovať?

Odpoveď:

Včelí vosk je uvedený v prílohe I k nariadeniu (EÚ) 2018/848, a preto patrí do rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia ⁽³⁾, bez ohľadu na to, či sa používa na účely potravín alebo krmív či iné účely, ako je výmena včelieho vosku v ekologických úloch.

⁽³⁾ „Článok 2 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2018/848: Toto nariadenie sa vzťahuje na nasledujúce produkty, ktoré pochádzajú z poľnohospodárstva vrátane akvakultúry a včelárstva, ako sú uvedené v prílohe I k ZFEÚ, a na produkty, ktoré pochádzajú z uvedených produktov, a to v prípade, že sa takéto produkty vyrábajú, pripravujú, označujú, distribuujú, umiestňujú na trh, dovážajú do Únie alebo vyvážajú z Únie alebo sú určené na výrobu, prípravu, označovanie, distribúciu, umiestnenie na trh, dovoz do Únie alebo vývoz z Únie:

- živé alebo nespracované poľnohospodárske produkty vrátane osiva a iného rastlinného množiteľského materiálu;
- spracované poľnohospodárske produkty na použitie ako potraviny;
- krmivá.

Toto nariadenie sa tiež vzťahuje na určité ďalšie produkty úzko spojené s poľnohospodárstvom uvedené v prílohe I k tomuto nariadeniu, a to v prípade, že sa vyrábajú, pripravujú, označujú, distribuujú, umiestňujú na trh, dovážajú do Únie alebo vyvážajú z Únie alebo sú určené na výrobu, prípravu, označovanie, distribúciu, umiestnenie na trh, dovoz do Únie alebo vývoz z Únie.“

V dôsledku toho spracovateľ alebo výrobca, ktorý zbiera ekologický vosk, môže byť certifikovaný ako „ekologický“ v súlade so zásadami a s príslušnými pravidlami stanovenými v nariadení (EÚ) 2018/848 a jeho delegovaných a vykonávacích aktoch.

Nariadenie (EÚ) 2018/848 obsahuje podrobné pravidlá výroby súvisiace s včelami a včelárstvom. Nariadenie (EÚ) 2018/848 takisto obsahuje niekoľko požiadaviek na konverziu a starostlivosť o zdravie, ako aj na umiestnenie a postupy chovu v súvislosti s včelím voskom, ktorý môžu využívať ekologickí včelári. Konkrétne sú relevantné ustanovenia časti II bodu 1.2.2 písm. f) ⁽⁶⁾, bodu 1.9.6.3 písm. f) ⁽⁷⁾ a bodu 1.9.6.5 písm. e) a f) ⁽⁸⁾ prílohy II k danému nariadeniu.

Nariadenie (EÚ) 2018/848 však neobsahuje žiadne dodatočné podrobné pravidlá súvisiace s výrobou ekologického vosku. V dôsledku toho sa uplatňujú ustanovenia článku 21 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2018/848:

„2. V prípade, že podrobné pravidlá výroby uvedené v odseku 1 neexistujú:

- a) prevádzkovatelia dodržiavajú v prípade produktov uvedených v odseku 1 súlad so zásadami stanovenými v článkoch 5 a 6, mutatis mutandis so zásadami stanovenými v článku 7 a so všeobecnými pravidlami výroby stanovenými v článkoch 9 až 11;
- b) členský štát môže v prípade produktov uvedených v odseku 1 uplatňovať podrobné vnútroštátne pravidlá výroby pod podmienkou, že tieto pravidlá sú v súlade s týmto nariadením a že sa nimi nezakazuje ani neobmedzuje umiestnenie produktov, ktoré boli vyrobené mimo jeho územia a sú v súlade s týmto nariadením.“

Keďže neexistujú žiadne pravidlá EÚ alebo vnútroštátne pravidlá výroby, je povinnosťou príslušných orgánov, inšpekčnej organizácie alebo inšpekčnej organizácie zodpovednej za certifikáciu týchto prevádzkovateľov, aby v každom jednotlivom prípade rozhodli, či je v činnosti prevádzkovateľov a ich výrobných metódach dodržaný „súlad so zásadami stanovenými v článkoch 5 a 6, mutatis mutandis so zásadami stanovenými v článku 7 a so všeobecnými pravidlami výroby stanovenými v článkoch 9 až 11.“

Otázka 3: V ktorej kategórii výrobkov podľa článku 35 ods. 7 nariadenia (EÚ) 2018/848 musí byť včelí vosk klasifikovaný?

Odpoveď:

Na účely článku 35 ods. 1 a 4 v súvislosti s certifikátom prevádzkovateľov sa včelí vosk klasifikuje v kategórii stanovenej v článku 35 ods. 7 písm. g):

„g) ďalšie produkty uvedené v prílohe I k tomuto nariadeniu alebo nepatriace do predchádzajúcich kategórií.“

⁽⁶⁾ „Počas obdobia konverzie sa vosk nahradí voskom pochádzajúcim z ekologického včelárstva. Možno však použiť aj neekologický včelí vosk: i) ak včelí vosk z ekologického včelárstva nie je na trhu k dispozícii; ii) ak preukázateľne nie je kontaminovaný produktmi alebo látkami nepovolenými na používanie v ekologickej poľnohospodárskej výrobe; iii) pod podmienkou, že pochádza z včiek.“

⁽⁷⁾ „Pokiaľ ide o starostlivosť o zdravie, uplatňujú sa tieto pravidlá: [...] f) ak sa aplikuje liečba chemicky syntetizovanými alopatickými prípravkami vrátane antibiotík, inými ako sú produkty a látky povolené podľa článkov 9 a 24 na používanie v ekologickej poľnohospodárskej výrobe, ošetrované kolónie sa počas trvania uvedenej liečby umiestnia do izolovaných včelínov a všetok vosk sa nahradí voskom pochádzajúcim z ekologického včelárstva. Následne sa na tieto kolónie uplatňuje obdobie konverzie v trvaní 12 mesiacov stanovené v bode 1.2.2.“

⁽⁸⁾ „e) včelí vosk pre novozaložené včelíny pochádza z ekologických výrobných jednotiek; f) v úloch sa smú používať len prírodné produkty, ako je napríklad propolis, vosk a rastlinné oleje;“